

Corrigenda et Addenda Deel VII der E. B.

Aangezien deel VII der Entomologische Berichten ten einde spoedt, en de Redactie de hoop koestert, het Register op dat Deel zeer spoedig na de voltooiing er van het licht te kunnen doen zien, richt zij hierbij tot allen, die fouten enz. in Deel VII, of vroegere Deelen, hebben opgemerkt, het verzoek, om een en ander ten spoedigste aan de Redactie op te geven ter opname in de tegelijk met het Register verschijnende lijst van Corrigenda et Addenda.

DE REDACTIE DER ENT. BER.

Chrysophanus dispar Haw.

Helpt dezen vlinder beschermen, daar hij anders
tot ondergang gedoemd is.

Onze Lepidopterologen staan m.i. meestal op een te optimistisch standpunt betreffende de mogelijkheid, of *Chrysophanus dispar* al dan niet uitgeroeid kan worden door verzamelaars, die alle exemplaren wegvangen, welke zij aantreffen op de weinige plaatsen, waar dit prachtier in ons land nog voorkomt.

Ik ben tot de gevolgtrekking gekomen, dat de kans op uitroeijing zeer groot is, na een onderhoud, dat ik verleden zomer te Londen had met vooraanstaande Britsche Lepidopterologen, en na over deze quaestie gecorrespondeerd te hebben met Capt. PUREFOY, die genoemde vlindersoort met succes weder ingevoerd heeft in Engeland, hetgeen beschreven is in Dl. VII, No. 161 der Ent. Ber.

Uit genoemde gesprekken en correspondentie kom ik tot de volgende slotsom:

1. Dat er geen vlinder bestaat, die gemakkelijker is uit te roeien dan *Chrysophanus dispar*.

2. Dat, als er op eene bepaalde plek b.v. 20 ex. van deze soort vliegen, deze bij goed en zonnig weer zóó in het oog vallen, dat er niet één onopgemerkt blijft, en alle zonder veel moeite binnen korten tijd weggevangen kunnen worden.

3. Dat de uitsterving dezer soort in Engeland niet zoo-

zeer te wijten is aan het draineeren der „fens”, als wel aan het hardnekkig wegvangen door allerlei soort verzamelaars, want er zijn nog „fens” genoeg onaangeroerd gebleven in de streken, die destijds rijkelijk door *Chrysophanus dispar* bevolkt waren. Daar zijn de laatste exemplaren weggevangen, nadat het draineeren belangrijke gebiedsbeperving had veroorzaakt.

Ik wil hier eenige regels vertaald laten volgen uit een brief van Capt. PUREFOY, die het volgende schrijft:

„Datgene, wat in Friesland op de eerste vindplaatsen „geschied is, zal zeer zeker ook op de nieuwe vindplaatsen „gebeuren, indien de verzamelaars daar op dezelfde wijze „gaan huishouden.

„Ik ken geen vlinder, die gemakkelijker uitgerooid zou „kunnen worden, dan *Chr. dispar*. Het wegvangen van „een aantal ♂♂ zou geen kwaad doen, doch indien de ♀♀ „vervolgd worden gedurende den legtijd, zal het aantal „zeer snel verminderen. Elk terrein is waarschijnlijk dun „bevolkt, en terwijl het aantal vermindert, zullen de over- „levenden meer en meer tot inteelt neigen.

„In Engeland werd het dier hoe langer hoe meer gedreven „naar bepaalde terreinen door het draineeren, en op deze „terreinen heeft het groote vervolging ondergaan. De rups „is zeer gemakkelijk te vinden als zij bijna volwassen is, „en blijkbaar heeft men destijds elk exemplaar verzameld „en verkocht, dat men vinden kon. De engelsche *Chryso- „phanus dispar* zou nog heden ten dage in „Holme fen” „kunnen voorkomen, indien hij beschermd geweest ware”.

Verder verscheen er in de „Times” van 3 September 1928 een artikel onder het hoofd: „The large Copper. A remarkable experiment”, waarin hoofdzakelijk de wederinvoer van *Chr. dispar* uit Nederland in Engeland zeer goed beschreven wordt door een correspondent van de „Times”, die tevens entomoloog is. In dit artikel komen twee gedeelten voor, die ik hierachter vertaald weergeef, omdat een er van er juist op wijst, waar indertijd de schuld voor de verdelging gelegen heeft, en het andere, dat men wellicht in Nederland bezig is dezelfde fout te begaan, als ongeveer 80 jaar geleden in Engeland.

1. „Ongelukkigergewijze kunnen de entomologische verzamelaars niet ontkomen aan de verantwoordelijkheid voor „dezen koningsmoord. De geruststellende theorie, dat de „vlinder verdwenen is alleen door het draineeren van „Whitt-„Iesea Mere” en andere vliegterreinen, kreeg een gevoelige „schok in 1883, toen Mr. HARDING, een oude beroepsverzamelaar, in „The Entomologist” beschreef, hoe hij „Holme Fen” „bezocht omstreeks 1840 en de rupsen op waterzuring vond, die „toen door oud en jong verzameld werden voor verkoop. „Hij kocht er twee dozijn voor negen pence en verkocht „deze weder voor een shilling per stuk. Eenige jaren later „bezocht hij die plaats opnieuw. „Holme Fen” was, en is „ook nu nog, een „Fen”, de voedselplant was aanwezig, „maar „the Large Copper” was verdwenen. Hij was al „te nauwkeurig weggevangen. En zoo werd de Britsche „*Chr. dispar*, 45 jaar na zijne beschrijving door HAWORTH, „slechts eene herinnering”.

2. „Vervolging door verzamelaars heeft den Nederlandschen *Chr. dispar* reeds aanmerkelijk gedund in zijn „eigen land. Mocht het daar denzelfden weg opgaan als „met onzen *dispar*, en met het fraaie, doch weinig bekende „ras van de Somme-moerassen, dat door giftige gassen in „den grooten oorlog uitgeroeid werd, dan is er nu goede „hoop, dat deze gevleugelde „Prins van Oranje” een nieuw „tehuis in onze „Fens” zal vinden, dat zijn voorzaat „daar stichtte vóórdat de zee eene scheiding maakte tusschen „Groot Brittanje en „The Continent”.

Laten wij, Nederlandsche entomologen, nu het nog niet te laat is, *Chrysophanus dispar* zooveel mogelijk beschermen, opdat hem hier niet overkome, wat in Engeland geschied is. De beste bescherming is: Met rust laten!

Overveen, Januari 1929.

G. A. BENTINCK.

Aanteekeningen omtrent het voorkomen van Hemiptera-heteroptera in Nederland, vooral in het Gooi.

Sedert het verschijnen van Fokker's „Catalogus der in Nederland voorkomende Hemiptera” in het Tijdschr. voor